

פ ר ט י מ ל מ ס' 3/8
מישיבת ועדת הכלכלה
מיום ג' טבת תשי"א - 12.12.1950
בשעה 10.30

חברי ה ועדה הנוכחים:
היו"ר מ. ארם
א. בהיר
מ. ברנשטיין
מ. אונא
צ. יהודה
ש. לביא
ח. לנדאו
ה. פורדר
ה. פרמינגר
ט. מיקוניס.

ס ד ר - ה י ו ם :
1. סדר עבודת הועדה.
2. המון הדיון בשאלת שיווק התוצרת הערבית.

היו"ר מ. ארם: סוּחַח אַח הַיִּשִׁי בַּהּ.

טרם שנחיל בדיון על השאלה העומדת על הפרק - שאלת שיווק התוצרת הערבית, אני רוצה, שתדעו מה הם העניינים העומדים על סדר היום של ועדת הכלכלה, על מנת שנחשבב כיצד לצאת מהסבך העבות.

א. נמסר לנו ענין המתצבים ומיתוח הנגב. מר צ' יזיק מנהל לשוח פיתוח הנגב, ביקשר שנזמין אותו בכדי למסור סקירה על הנגבר, אשר הוא מטפל בו.

ב. עלינו לגמור את הדיון בחוק לחיקון פקודת הדלים הגנה ומיתוח ורחבן והתויתן.

ג. חלפחש במטעני עולים. לי נדמה, שלענין זה עבר זמנו - בטל טאק קרבנו, אבל עם העוול נשאר, אני מציע, ששני חברים יגשו לנמל, ילמדו את העניינים, ואחר כך יביאום בפני מליאת הועדה.

ד. העלאת מחירי החשמל על ידי החברה הירושלמית.

ה. חוק עירידי ארמות מוברות.

ו. בעית הפרדמנות ושיווק ההדרים בעונה זו.

ז. מצב המלאי של אמריה גלש.

ח. חוק פיקוח על מצרכים ושירותים.

ט. בקטנו לשמוע את שר החקלאות על

מצב האספקה והמזון.

י. מסקנות ועדת המסנה לחקר מקורות

הסוק השחור.

המסקנה הראשונה היא, שאין לנו כל ברירה אחרת, מאשר בסבועות הקרובים לסבת 3 פעמים בסבוע, אם אנו ברצינות רוצים לעבור על כל החומר.

אני חושב, שאם צריכים לקיים שיחה על סדרי העבודה הליי, שובלי ועדות מסנה, המכינות את החומר, לא נוכל להתגבר על העבודה הרבה, כי אז יש אצלנו סיבוב ראשון ושני ואיננו גומרים.

ועתה - אני מציע, טנקבע את סדר היום לסבוע הבא. אני מציע, שבסבוע הבא ננסה בישיבת יום שני את פרטת חלוקת המלט; בישיבת יום שלישי, נעלה את בעית הפרדסנות ושיווק ההדרים בעונה זאת, או שננסה קודם כל את המעיפים שהתחלנו בהם, ואז בישיבת יום שלישי, נעלה ונסיים את ענין הלאמת המחירים על ידי חברת החסמל הירושלמית, ובישיבת יום רביעי נסיים את ענין המלאי.

ס. לביא: אני מבקש, שמחר נסיים את ענין החסמל. בישיבת יום שלישי - בעית הפרדסנות. לישיבה זו אני מציע, להזמין את שר החקלאות ולדון לא רק בבעית הפרדסנות, אלא גם בענין היעור.

היו"ר ס. ארם: בעית הפרדסנות היא בעיה בפני עצמה ואין לקטור אותה עם היעור.

ס. לביא: יטנם 150 אלף דונם פרדס שעומדים יבשים. על כן, אני מציע לקטור את בעית הפרדסנות עם היעור.

היו"ר ס. ארם: סחר לא נוכל לסבת, כי בשעה 8 יושבת ועדת המסנה לחקר מקורות הסוק השחור, ובשעה 11 תתחיל המלאה.

ס. לביא: אם כן, אני מציע, שביום שני הבא נדון גם במאלת המלט וגם בענין החסמל.

היו"ר ס. ארם: איך זה בא בחשבון. לא נוכל לאשפיק לדון ולסיים את שני העניינים בישיבה אחת.

ס. מיקוביט: אני תומך בהצעת חבר הכנסת לביא.

היו"ר ס. ארם: אני מציע, שביום ב' הבא נדון ונסיים את פרטת המלט, וביום שלישי את ענין החסמל.

ח. לבדאו: אני סבור, שמסוכן לקבוע ימים. צריך לקבוע על מה אנו דנים לפי סדר ידוע. קשה להתחייב על יום.

אני מציע, שבקבע את סדר העניינים הבא

- א. ענין שיווק התוצרת הערבית.
- ב. ענין המלט.
- ג. מסקנות ועדת המסנה לחקר מקורות

הסוק השחור.

- ד. בעית הפרדסנות.
- ה. ענין החסטל.
- ו. מצב המלאי.
- ז. חיפוש במטעני עולים.
- ח. אספקת המזון.
- ט. ענין המחצבים בנגב.

ס. אונא: טרם סמציעים לעלות את ענין החסטל, יש לב
הוא מוכן לסיום, או לא.

א. בהיר: היה זמן, שבועדת הכלכלה, היתה הרגשה, ש
עבודה, או שיטנם דברים שאינם חשובים.
אני חושב, שעכסו בכנסת הכנסת יותר ויותר לעניינים כלכליים, ואינה
יכולה לעבור עלינו, וועדת הכספים אינה יכולה לקחת לעצמה את כל
העניינים. על כן, אני מציע, שנתכנן את סדר העבודה שלנו. אני חושב
שאנו מוכרחים לעבוד, כפי שעובדת ועדת הכספים - על ידי ועדות מס
אני מציע, שהיום נבחר ועדת מסנה לענין החסטל.

ביחס לבעית הפרדסנות, אני מציע, שבבחר
ועדת מסנה כדוגמת ועדת המסנה לחקרא מקורות הסוק השחור, שתסמע הצל
ותביא לפנינו סיכומים עם פרטיכלים, כדי שהחברים יוכלו לעיין בהם
ואז אפשר יהיה לערוך ויכוח כללי ולהגיע לידי מסקנות סופיות.

אני מסכים להצעת חבר הכנסת לנדאו ביחס
לסדר העניינים ליום שני הבא - שיווק תוצרת החקלאי וענין המלט.
ביום שלישי הבא, אני מציע, שנקדיש את הישיבה לחוקים, כי הועברו א
כמה חוקים ועלינו לסיים את הדיון בהם ולהעבירם לכנסת. את יום הרב
אני מציע להשאיר לישיבות ועדות המסנה.

ועדת המסנה לחקר מקורות הסוק השחור התח
להביא את מסקנותיה לוועדה בסאלת חמרי בנין ואולי גם בחלק מסאלת
חלקי חילוף וצמיגים. מסקנות אלו תובאנה ביום שני הבא.

אני מציע, שתבחר ועדת מסנה גם לענין
המחצבים.

ה. פורדר: ברצוני להציע הצעה כללית יותר. הצעת חבר
הכנסת בהיר צודקת בחלקה, אבל ישנם עניינים
רציניים, כמו, בעית הפרדסנות, אשר צריך להעריך עליהם ויכוח כללי במלי
הועדה טרם שמעבירים אותם לוועדת מסנה. אני מסכים לכך, כי בוויכוח
כזה, אפשר להגביל את החברים ב-10 דקות. בצורה כזאת, נוכל לעבוד
באופן יעיל.

צ. יהודה: אני מסכים לדברי חברי הכנסת בהיר ופורדר,
הייתי מבקש, שהחברים יסכימו לכך, שאם תחוס
נראה כדבר דחוף ביותר, כולכם יודעים, כמה זמן נמשך עד אשר בא חוק
לכנסת. בכדי לא ליצור סתירה בין העבודה הסוטפת ובין החוקים, אני
מציע, שבמידה שיטנם חוקים, בכל ישיבה נקדיש את הסעה הראשונה לחוקים

היו"ר מ. ארם: ההצעה הכללית היא, שבדרך כלל אנו קובעים סדר עבודה כזה:

כל נושא חדש, שמיפניו אלינו, מלבד חוק ייערך עליו דיון ראשון בוועדה, בגבולות של 10 דקות, ולאחר זה ימסו לוועדת מסנה, אשר תכין סיכום ותביא אותו בפני מליאת הוועדה, ואז יערך שיון שני כולל ותקבלנה החלטות.

ש. לביא: אני, באופן פרינציפיוני, מתנגד לצעדות מסנה.

היו"ר מ. ארם: אני מצביע את שתי ההצעות.

ה צ ב ע ה.

בעד הצעת סדר העבודה כפי שהוצעה על ידי היו"ר - רוב.
בעד הצעת חבר הכנסת לביא - לא לבחור בוועדות מסנה - מיעוט.

הוחלט לעבוד לפי סדר העבודה שהוצע על ידי היו"ר.

צ. יהודה: אני מבקש להצביע את הצעתי.

ה. פורדר: אם יש חוק, כמו חוק הדיירים, אשר הויכו עליו צריך להיות בשתי ישיבות, אין כל הגיון, שנתחיל בראשית הישיבה ולאחר טעה נפסיק. יתכן, כי הצעה כזאת מתיימרת לחוקים קטנים, אבל, אם יש חוק ארוך, צריך להקדיש לו ישיבה שלמה.

היו"ר מ. ארם: תיקון להצעת חבר הכנסת צבי יהודה: כל חוק המועבר על ידי הכנסת, אין משהיית אותו דנים בו מיד.

צ. יהודה: אסכים, אם תנתן זכות קדימה לחוקים.

היו"ר מ. ארם: אינני רוצה לקבוע זכות קדימה.

צ. יהודה: הנה, קובעים סדר יום לשבועים. כיצד מסתלבים החוקים בסדר יום זה?

היו"ר מ. ארם: ביום ג' הבא - ענין המלט. זה נתקבל. ביום ג' הבא, ישנה הצעה, שנדון בחוק למיקון פקודת הדוכים, חוק לעבוד אדמות מוגברות ולהתחיל בחוק הגבלות שכר דירה.

היות ואני רואה, שאין כל התנגדות להצעה זו - היא מתקבלת, ובהתאם לכך, אזמין את האנשים הדרושים.

א. פרטינגר: אני מציע, להעלות לדיון דחוף את שביתה הסנדלרים.

היו"ר ס. ארם: את יום ד', נשאר לוועדת המסנה.

טרם שאנו עוברים לענין שיווק התוצרת הערבית, עלי להביא בפניכם את הפנייה שהועברה אלי על ידי אגוד הסנדלרים בחיפה, אשר פנה לוועדת הכלכלה וקבל, שאין נותנים להם עזר למרות שהבטיחו להם. כדי להקל על הנירור, דברתי עם סר המסחר והתעטיה סר גרי. הוא אמר לי, שאין אור, וכשאין עזר - אין מה לעשות באי כח אגוד הסנדלרים אשרו לי, שכתבו להם, שיקבלו 4 טון עזר אשר יספיקו ל-4 ימים בלבד. הם הודיעו, כי אם לא יקבלו עזר - יופיעו סחר במסלחת גדולה. אני הצעתי להם, שלא תבוא מסלחת, ואם תבוא - מספיקים 3 אבטיס, ובכלל מדוע צריכים לבוא אלינו? - סיופיעו שמסרו המסחר והתעטיה, אבל, הענין הוא דחוף מאד, ורציתי למסור אותו לכם. הם טוענים שיטנה הפליה בחלוקת עזר וכו' וכו'. אני חושב, שאנו בצטרך לרונ בענין זה.

א. ב היר: הכתובת שאתה צתת להם, היא הכתובת הנכונה. אנו - איננו בכתובת, איננו מקבלים כל מסלחת של שיימק אולם, את חבר כנסת יציע להעלות את ההצעה על סדר היום של ועדת הכלכלה - בעסה זאת.

אם היו"ר חושב, שזה נחוץ תבחר ועדה של 3 חברים, אשר תבדוק אם צריך להביא בעיה זו לפני מליאת הועדה, או לא.

היו"ר ס. ארם: אני רואה ענין זה כדחוף מאד, אבל אני מקבל את ההצעה החסכונית של חבר הכנסת כהיר, שענין זה יסטר לטיפולם של שנים שלושה חברים אשר יחליטו אם יש להביאו בפני מליאת הועדה או לא.

א. פרמינגר: ברצוני להודיע הודעה, כדי שלא תתקבל מעין כפילות. הסיעה שלנו הציגה את הסאלה הזאת בסדר היום של הכנסת. אם הענין יסודר טרם שהוא יעלה בכנסת - אדרבה. אם לא - אנו נעלה אותו.

א. בהיר: אני מציע, שועדת הכלכלה תבחר ועדת מסנה של 3 חברים אשר תפגש עם המעובינים ועם המססלה.

ההצעה חבר הכנסת בהיר - נ ת ק ב ל ה.

היו"ר ס. ארם: הציעו את שלושת החברים.

א. בהיר: אני מציע את החברים: ארם, אונא, צבי יהודה, או לנדאו.

היו"ר ס. ארם: אני מציע את החברים: פרמינגר, צבי יהודה ולנדאו.

הצעת היו"ר ס. ארם - נ ת ק ב ל ה.

היו"ר ס. ארם: אנו עוברים לענין שיווק התוצרת הערבית.

לשאלה שהציג חבר הכנסת בהיר בישיבה הקודמת: אם יצויף 3 אינו מאוחר, כי חברת סונופולין אינה קיימת יותר?

שוחחתי עם המוסל הצבאי, והוא הודיע לי, שהחברה קיימת ועובדת, והוא חושב, שסם הדברים בסדר. זה דבר לחוד, אבל היא קיימת ועובדת.

א. בהיר: מה הן הפרוגנוזיות שלה?

היו"ר ס. ארם: היא אוסת את הירקות מהיצרנים, נוחבת להם קבלות, מטינו והיכולוטעבירה אותו.

אני יודע, שהמסל הצבאי הכניס תיקון, שמיון הירקות יעשה לא רק על דעת החברה, אלא גם על דעת באי כח היצרנים, אשר באים למקום מתוך מינוי של המוסל הצבאי. כך, שמבחינת זו, הוא סבור, שהפלחים הערביים אינם יכולים לראות עצמם מקופחים. ואשר למחירים - הדבר נקבע כפי שנקבע על ידי משרד האספקה.

בענין שיוק התוצרת הערבי, סבור המסל הצבאי, שסידור זה נותן אפשרות לעשות את הפעולה של שיוק מרוכז, והוא מניח, שחברה זו נוהגת לפי הכללים שנקבע לה. דבר זה אינו פוטר את הפלחים הערבים לראות חברה זו, כחברה אשר כפו עליהם. כל הדברים האלה היו לענינו. שום דבר לא גשתנה, יתכן כבעשו שיפורים.

אנו הבאנו בפניכם הצעות, אשר בחלקן מוסכמות, ובחלקן לא, כלומר, יש הצעות אונא לחוד, והצעות ארם לחוד. אני מבין, שהבירור אשר היה לנו - מספיק ועכשו אפשר לתת לכל חבר 3 דקות להצייט מיינונים.

ההצעות המוסכמות:

א. "יש לעודד ולפתח את הקואפרציה הערבית, איגוד חפשי של המסקים הערבים, הקטור באופן ישיר עם הטוק הכללי, למען הכסח ליצרנים הערבים את טלוא ההנאה ממכירת תוצרתם ולמען הגביר את הריכוז של השיווק, הפיקוח עליו, כדי למנוע ספטרות בעסקי טוק שחור".

ח. לנדאו: ברצוני להציע הצעה טובה מהצעה זו: "למען הגביר את אספקת התוצרת הערבית ולמען הכסח לחקלאי הערבי מכירה קלה ונוחה של תוצרתו - יש לעודד, אך לא לחייב הקמת אגודות שיתופיות יצרניות בכפר הערבי, בלתי תלויות וחופסיות מלחץ של גורם כל שהוא".

אגודות שיתופיות אלו תשווקנה את תוצרתן לסיטונאי, חברה, או איגוד שיתופי לפי בחירתם החופסית.

כלומר, הצעה זו מחייבת עודד אגודות שיתופיות לטם הגברה ייצור מצד אחד ומתן אפשרות של הפקת ההנאה המקסימלית מצד שני, אבל אני מבגיל - אגודות שיתופיות יצרניות שמרכזות את התוצרת במקום, ואילו יתר השיווק, כלומר, הנאת התוצרת לטוק, תעשה לפי בחירתם החופסית על ידי הצנורות הקיימים.

א. בהיר: הצעה זו מוסכמת על ידי שלושת החסרים שיסבו בוועדת המסנה?

צ. יהודה: אני השתמפתי רק באופן תיאורטי.

היו"ר ס. ארם: חבר הכנסת צבי יהודה ישב אתנו בישיבות, האם זה נקרא להשתתף באופן תיאורטי?

א. בהיר: ברצוני לדעת, אם הסעיף הזה אומר, שהיצרן צריך להיות קשור עם סוכר מסוים, או שהוא יכול לשלוח את תוצרתו לטוב באופן חפסי.

היו"ר מ. ארם: לא קבענו זאת, מתוך הנחה פשוטה, שדינו של יצרן ערבי כדינו של יצרן יהודי.

א. בהיר: הסעיף אומר: "לטען הבטח ליצרנים את מלא ההנאה ממכירת התוצרת ולטען הגביר את הריכוז של הסיווק." בנזהלל יש קואופרטיב, אשר חייב לשלוח את כל התוצרת של נהלל ל"תנובה" ובכית יצחק יש קואופרטיב שחייב, שחייב לשלוח את כל תוצרתו ל"סנא". ברצוני לדעת לאן ישלח את התוצרת הקואופרטיב של כפר אוספיא.

היו"ר מ. ארם: התשובה ניתנת על ידי המציאות. ישנו הסודר הכלכלי של הועד הפועל של ההסתדרות אשר בו באורגניט 18 כפרים, אשר מביאים את תוצרתם לחברת הסיווק, והיא מעבירה את התוצרת לטוב חיסה וסם נסכרת התוצרת בדיוק כמו שנמכרת כל התוצרת היהודית. המציאות הזאת קיימת בדיוק כבר שנה.

א. בהיר: זה אינו כתוב בסעיף. צריך לכתוב זאת. בכפר העברי יש חובה על כל יצרן להיות קשור עם מסווק מסוים. הוא אינו יכול לטוב את תוצרתו באופן חפסי, בכדי לפקח על המכירה ועל המחיר. אני רוצה, שאותו דבר נציין לגבי היצרן הערבי, שהוא צריך להיות קשור עם מסווק מסוים.

א. בהיר: זה נעשה לפי חוק ההצמדה הקיים.

בהיר: חוק ההצמדה אינו קיים לגבי כל הירקות. אינני רוצה, שהיצרן הערבי יסכור את תוצרתו למי שהוא רוצה.

ט. מיקוניס: אין כל יסוד לחפס ניסוחים כאלה או אחרים, המגבילים את האינציאטיבה החופסית של הכפר הערבי. אני אומר, שצריך לעודד קואופרציה בכלל, ובפרט, באופן מיוחד בסטור הערבי. אנחנו איננו רוצה לחייב אכרים ערבים, שאינם רוצים קואופרציה, להשתיי אליו תהיה כפיה, אלא שיצרן בעצמו, המסווק בעצמו, בפיקוח מסלתי, יוכל לשלוח ל"תנובה" ל"סנא", או לאיזו חברה שהוא רוצה. כפי שהפיקוח נעשה על התוצרת היהודית, כך ייעשה על התוצרת הערבית. לכן, בנוסח המסותף, המוסכם, ישנם דברים המגבילים את ההצעה של חבר הכנסת לנדאו נכונה יותר, כי הוא אומר, שצריך לעודד אגודות שיתופיות, או קואופרציה, הנוסח המסותף גודס ואינו נותן תמונה מדויקת על מה צריך להיות. יש לפתח קואופרציה בכפר הערבי ללא כל כפיה, כי אנו יודעים שיש כפיה.

היו"ר מ. ארם: לכן אמרנו: "הקטור באופן יסיר עם הסוק"...

ט. מיקוניס: הכפיה מתחילה בכפר הערבי. אי אפשר לכפות שום דבר ובייחוד קואופרציה. צריך לנהל פעולת הסברה לקואופרציה חפסית בכפר הערבי. אין זה זנכפת לי עם איזה ארגון יתקשר הפלח הערבי, עם קונגרס הפועלים הערבים, עם ברית פועלי א"י או עם ארגון בורגני, ולכן, יש לעודד קואופרציה באופן חפסי.

ועתה - בענין הסיווק. הקואופרטיבים, או הפרטיים בכפר יחפשו את הקטר שלהם דרך הסוק והם ילחמו על כך, שהסחיר שלהם יהיה סחיר אחד, וחוקי המדינה והמלחמה בספסרות, חלים על הכפר הערבי בדיוק כמו על הכפר היהודי.

א. פרטינגר: אני חושב, שחבר הכנסת בהיר מערבב פרטיות, הוא מדבר על סיווק התוצרת בכלל, וזה אינו עומד על סדר היום. בפידה טיט לך כוונות פיקוח, אפשר היה לדון על כך. אם תחליט המטטלה להצמיד גם כרובית - תצמיד, אבל היא לא תצמיד את טייבה. אני מתנגד להצמיד את טייבה ואת נהלל - לא. ולכן, לדעתי, אין זה טיך לענין.

ה. פורדר: צני בעד הניסוח המטומף. גם ביחס לקואו-פרטיבים היהודיים, איננו קיים חוק של המדינה, שהם יכולים לסלוח את תוצרתם למי שהם רוצים. זהו חוק פנימי של הקואופרטיב ואם אתה רוצה להיות חבר בו, אתה חייב לסלוח את התוצרת דרך צינור מסוים. הוא הדין ביחס לקואופרטיבים הערביים. אני מניח, שאם יהיה קואופרטיב ערבי, יהיה בו סעיף פנימי, שכל חבר חייב לסלוח את תוצרתו דרך הקואופרטיב.

סובן טאליו, שכל חוקי הפיקוח חלים גם על הכפר הערבי. אינני חושב, טיט לקבל את הצעת חבר הכנסת לנדאו, שהקואופרטיבים הערבים יהיו חפטיים לפעול דרך צנורות סונים.

אני חסבתי, שמסדתנו בויכוח זה היא, לקבע כלל מסוים לפיתוח הכפר הערבי. אם אנו מעוניינים בכך, איננו צריכים להקטין את הסיכוי, על ידי כך, שנוסיף את הויכוח הפנימי שלנו. לכן, חושבני, שההצעה המוטממת מספיקה ואני מציע לקבלה.

פ. ברנסטין: כאשר ענין זה הובא לראשונה על ידי חבר הכנסת אבא חוסי, הרי לא בכדי למנוע סוק הובא שחור, אלא מתוך כך שהמחירים של הערבים היו נמוכים הרבה יותר מאלה של היהודים, או של "תנובה", ובעיה היתה: מה לעשות עם הפרס, לאן הוא ילך? והיתה התנגדות שהפרס ילך לחברה פרטית. אחר כך שמענו, טיט כדור שחלק מהפרס זה ילך למטטלה וישמט לפיתוח הכפר הערבי וכו'. בכל הויכוח הזה, הערתי הערה אחת, שלי נראה, שהכוונה של הטיעונים האלה, היתה להעמיד במקום מונופול אחד מונופול שני ועד עתה לא הסתחררתי מהרושם הזה. אני חושב, שהיום אין צורך להגן על סחירי התוצרת הערבי, ומשום כך, אני בעד חופס מכסימלי בסיווק. אם, כפי שאומר חבר הכנסת פרדר, זה כלול בסעיף המטומף, הייתי רוצה שזה יובהר באופן ברור יותר.

אני מצטרף לחלק השני של הצעת חבר הכנסת לנדאו.

ס. אונא: אני חושב, שטעות בידי ברנסטין. לנו נאמר מדבר זה נעשה מטעמי בטחון, שלא רצו שלל מיני גורמים אחרים. כאשר יטנו גורם אחד, קל יותר לסמור על הדבר. אבל, כאשר ינטם 20 גורמים, זה קשה מאד.

מרחבת הסעיף היתה, להדגיש את הכיוון של עודד הקואופרציה. כמוכן, קואופרציה פירושה - עודד הסיווק הקואופרטיבי. ברור, טיט הנדל יסודי בין גישתו של חבר הכנסת לנדאו ובין גישתנו. אנו באמת בעד קואופרציה ולא בעד חופס.

לא אתנגד אם נוסיף לסעיף זה עוד פסקה
אם נספק על ידי כך את חבר הכנסת בהיר, שמדגישים, שזה בהתאם לסדרי
הסיווק של התוצרת העברית. לדעתי, זה טוב מאליו, אבל, אולי כדאי
להדגיש זאת.

לפי דעתי, כל שאר הדברים, אשר צריכים
להאטר, נאמרים בפסקה השנייה, שהסיווק צריך להיות מרכזי בסיתוף
עם הגורמים הפועלים בשוק היהודי. את זאת הצענו לאחר שיחה עם
מר ברלינסקי ("ס"תנובה"), והיה נראה לנו, שבדרך זו אפשר להבטיח
את הסדר הדברים לטובת העניין ומבלי שתיווצר ערבוביה.

נדמה לי, שבסעיף זה ישנה סביאת דפוס:
צריך להיות: וכדי למנוע ספטרות ועסקי סוק שחור, במקום: וכדי
למנוע ספטרות בעסקי סוק שחור.

צ. יהודה: לי נראה, שפסקה זו מנוסחת לרצון כל
הסולחן, ואי אפשר לעורר ויכוח עד בלי סוף.
אני הייתי רוצה לראות את הקואופרציה הזאת מאוחדת ומלוכדת בקואופרציה
רחבה יותר, אבל בשלב זה, אי אפשר להגיע לזה, עוד חזון למועד,
נראה את התפתחות הדברים.

אינני חושב, שצריך להוסיף את הפסקה:
לפי חוקי המדינה החליט על הכפר העברי, כי כל המוסיף - גורע.
החוק הוא חוק, ואין צורך לכתוב שיש לשלוא את החוק.

כמו כן, אינני חושב, שיש צורך בתוספת
המלים, שהוא יכול להתקשר עם ארגון זה או אחר, היות ובסעיף המקורי
אין כל הגבלה וזה רק פותח פתח למחשבות רעות.

אני מציע לקבל את הסעיף כפי שהוא מנוסח.

א. בהיר: הכפר הערבי, לא ככפר העברי, אינו קיים
על בסיס של סיווק קואופרטיבי של התוצרת.
אוסר חבר הכנסת מיקוניס: איננו צריכים לחייב את החקלאי הערבי
להתארגן בקואופרטיב בכדי לסווק את תוצרתו. איננו מדברים על
חייב. אנו מדברים על עידוד. אנו מעודדים את פיתוח הקואופרציה
בכפר הערבי.

אני מציע להוסיף את המלים: שתקיף את
כל הפלחים בכפר בקואופרטיב אחד.

צ. יהודה: אני מציע שיכתב: בכפר אחד לא יהיה יותר
קואופרטיב אחד.

היו"ר ט. ארם: ישנן שתי הצעות יסודיות: הצעת חבר הכנסת
לנדאו, וההצעה המוסכמת. אם תתקבל הצעת
חבר הכנסת לנדאו, בגמר העניין. אם תתקבל ההצעה המוסכמת, אפשר
יהיה להכניס תיקונים.

ט. מיקוניס: אנשים להצעה המוסכמת, אם יימחק הקטע
האחרון: "למען הגביר את הריכוז של
הסיווק, הפיקוח עליו וכדי למנוע ספטרות ועסקי סוק שחור".

בעד הו.ו.י. הטוטומט - רוב
בעד הצעת חבר הכנסת לנדאו - מיעוט.

ב ת ק ב ל ה ההצעה הטוטומט.

היו"ר ס. ארם: ועתה - נעבור לתיקונים.

יטב 3 תיקונים:
חבר הכנסת בהיר מציע, שאחרי המליטה: יש
לעודד ולפתח את הקואופרציה הערבית, תכתובה המליטה: אשר תקיף את כל
הפלחים בכפר בקואופרטיב אחד.

חבר הכנסת מיקוביץ מציע, להטסט את
המליטה: "לסען הגביר את-הריכוז של הסייוק, הפיקוח עליו וכדי למנוע
ספסרות ועסקי סוק שחור".

חבר הכנסת צבי יהודה מציע, לבוסיף את
המליטה: בכל כפר יכול להיות קואופרטיב אחד.

ה צ ב ע ה.

- בעד התיקון של חבר הכנסת בהיר - מיעוט
- נגד - רוב
- בעד התיקון של חבר הכנסת מיקוביץ - מיעוט
- נגד - רוב
- בעד התיקון של חבר הכנסת צ. יהודה - מיעוט
- נגד - רוב.

נתקבל הסעיף כפי שהוסכם על ידי ועדת המסנה.

חברי הכנסת: לנדאו, צבי יהודה, בהיר ומיקוביץ - רוטמים
לעצמם זכות הסתייגות.

היו"ר ס. ארם: אנו עוברים לסעיף 2.

"עד שתקום הקואופרציה ביטוב הערבי,
יש לחייב שיווק מרוכז של התוצרת הערבית, על ידי יצרניה, שיאורגן
תוך שיתוף עם המוסדות המסקיים המתאימים בסקטור היהודי ועם מוסדות
הממסלה".

היו"ר ס. ארם: אם קיים קואופרטיב, הוא יכול להתקד
באופן יסיר עם הסוק הכללי, אבל אם
אינו קיים קואופרטיב, ואיננו רוצים שכל פלח ימכור את תוצרתו
למי שהוא רוצה, והיות ואיננו רוצים שמאה אנשים יהיו צמודים
למאה מוסדות, אזי אנו אומרים: השיווק צריך להיות מרוכז ויעשה
תוך שיתוף עם המוסדות המסקיים. איזה מוסדות מסקיים? - אנו מסאירים
ליצרן. זה יכול להיות "סנא", "תנובה" וכו', ועם מוסדות הממסלה
המתאימים.

ח. לנדאו: אני מציע את המליטה: יש לעודד, במקום
המליטה: "יש לחייב".

ס. אונג: בדברי הקודמים אמרתי כבר, שכאן השאלה אינה רק של שיווק, אלא הרבה יותר כללית. על כל פניו, כפי שאני הבינתי את הבעיות, כפי שהן כרגע בכפר הערבי, הרי זוהי אחת מהנקודות העיקריות, שאריך להיות ריכוז שיווק התוצרת, ואנו מוכרחים להביא לידי כך.

ס. יהודה: ברצוני לומר לנחותם החבריה שרוצים להכניס דבר זה, הינני יודע אם מישהו מהם היה חקלאי וביטח לטרוק את תוצרתו בעצמו, שאם הם רוצים להפוך את החקלאי לאדם אשר יהיה כדומן בידי כל חנווני - שיעשו זאת. יולם, מי שרוצה להרים את צלם האדם גם בכפר הערבי, הינו יכול להכניס הצעות כאלה. ומה שנוגע לכפיה, או כי כפיה, מדוע יש לדבר בכל פעם על החסדות?

היור' ס. ארם: אני מציע שנכתוב: תוך שיתוף עם המוסדות המסקיים המתאימים בסטור היהודי ועם מוסדות הממשלה לבי בחירתם הם של היצרנים.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת התיקון - "יש לעודד" - מיעוט נגד - רוב

התיקון - נדחה

בתקבל הנוסח: "יש לחייב"

היור' ס. ארם: יש תיקון נוסף, של חבר הכנסת לביא: "שיאורגן תוך שיתוף עם כל מוסדות המסקיים, הקואופרטיביים והפרטיים בסטור היהודי"

ה צ ב ע ה

בעד התיקון של חבר הכנסת לביא - מיעוט נגד - רוב

התיקון של חבר הכנסת לביא - נדחה

ח. לנדאו: אם תסכימו לתיקון: שיאורגן תוך שיתוף עם המוסדות הפרטיים והקואופרטיביים, אוריד את ענין הכפיה.

היור' ס. ארם: אני מציע להוסיף: לפי בחירתם הם.

ח. לנדאו: הני מקבל את ההצעה.

ישיבת ועדת הכלכלה
12.12.50

א. בהיר: מה יהיה במקרה שערכים יבחרו במוסד שאצבו מקובל ומופיע כפירמה לניצול

הפליחים?

היור' מ. ארם: אל תהיה אפוטרופוס לגבי מי עדינות. מינבי חייב לבוא ולקבוע מה יהיה במקרה

של מעשה בלתי הגון.

א. בהיר: מני מציע להשאיר את הסעיף כפי שהציע היור' מ. ארם.

א. לנדאו: שיווק מרוכז יכול להתפרש לגבי כל הארץ. מני מציע, לפרט: יש לחייב שיווק מרוכז של התוצרת הערבית בכפר הערבי.

היור' מ. ארם: מצביע את הצעתך.

ה צ ב ע ה

בעד הפירוט: בכפר הערבי
נגד
מיעוט -
רוב -

התיקון נדחה.

בעד הוספת המלים: לפי בחירתם הם
נגד
רוב -
מיעוט -

התיקון נתקבל.

ה צ ב ע ה

בעד הסעיף כפי שהוצג מנוסח
נגד
מיעוט -
רוב -

הסעיף כפי שהוצג מנוסח נדחה.

מא/תס

ישיבת ועדת הכלכלה
12.12.50

סעיף 2 בתקבל לפי הנוסח הבא:

עד שתקום הקואליציה בישוב הערבי, יש לחייב שיווק מרוכז של התוצרת הערבית, על-ידי יצרניה, לימורגן תוך שיתוף עם המוסדות המשקיים המתאימים בסקטור היהודי ועם מוסדות הממשלה לבי בחירתם הם.

הי"ר מ. ארם: אנו עוברים לסעיף ג':

"אין הועדה רואה את שיטת השיווק הקיימת, דרך חברות מונופולין כשיטה רצויה, והיא ממליצה על ביטולה."

לנדאו: אני מציע את הנוסח הבא:

יש לבטל את המונופולין המחייב את החקלאי הערבי לשווק את תוצרתו לחברה או לאיגוד מסויים,

הועדה מחייבת שיטת שיווק בצורת קשר חפשי של החקלאי, חברה או איגוד שיתופי בכפר הערבי, לפי בחירתם, עם סיסטמאי או חברה או איגוד שיתופי ללא כל לחץ וכפייה מצד הממשלה או גורם אחר.

לביא: אני חושב שהסעיף הזה מיותר, ומכטל את הסעיף הקודם. אני מציע להשמיט את הסעיף הזה.

פרדר: לדעתי, הסעיף מיותר בטקסט. נדמה לי, כל כל החברים היו גרעה, שיש לבטל את המונופולין. אני נגד מונופול של "תנובה" ו"המטביר". אני מתנגד גם מונופול של פירמה פרטית ובאופן מיוחד בסקטור הערבי.

אני מציע למר לנדאו לא להכניס בכל סעיף את הפילוסופיה האקונומית. ביקרנו בכפרים הערביים, עלינו להגיד לממשלה מה אינו בסדר. אין צורך להוסיף את כל חכמת הכלכלה בסעיף אחד.

להצבעה
הי"ר מ. ארם: אני מעמיד/את הצעת חבר הכנסת לביא, להשמיט את הסעיף.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת לביא, להשמיט את הסעיף - מיעוט
נגד - רוב

הצעת חבר הכנסת לביא - נדחתה.

הי"ר: הסעיף הזה מתפרש, שגם בימים הראשונים של המשטר הצבאי אחרי הכיבוש, כאילו הממשלה, הייתה לה דרך אחת לשווק את התוצרת החקלאית הערבית, מאשר לזקיקים חברה שתשווק אותה, בזמן שאסור היה להתנועע ולצאת מהשטח הערבי.

מח/תס

ישיבת ועדת הכלכלה
12.12.50

סעיף זה נותן, באופן כללי, השקפה גלתי נכונה על המצב שאיה קיים
עד כה.

אני מציע, אישור, את הנוסח הבא:

אם כי היה לחברת "שפי" מקום בראשית
הכיבוש הצבאי והממשלה הצבאי שהיה בטוחים אלה, איננו רואים את
המשך קיומה של חברה זו כרצוי למען ריכוז התוצרת הערבית ומפליציט
על ביטולה.

היור מ. ארם: לדעתי, אי אפשר לקבל את הנוסח הזה
מטעם פשוט: חברת "שפי" עובדת במשולש
ובגליל ישנם שלושה סוחרים יהודים שלקחו עליהם את כל המונופולין.

א. בהיר: אני מסכים, להכניס גם את זה.

היור מ. ארם: ישנן 3 הצעות: א. להשאיר את נוסח
הועדה; ב. יש הצעה לקבל את הנוסח
של חבר הכנסת לנדאו; ג. יש הצעה לקבל את הנוסח של חבר הכנסת בהיר.

א. בהיר: ברצוני לתקן את נוסח ההצעה שלי:

אם היה לחברת "שפי" מקום בראשית
הכיבוש במשולש, הרי עתה אין הועדה רואה צורך בהמשך השיווק בדרך
זו ומליצה על ביטולו.

היור מ. ארם: אני רואה את הצעת חבר הכנסת בהיר
כתיקון חדש לנוסח שהוצע על-ידי
הועדה. אני מציע לקבל את נוסח הועדה, או את התיקון של בהיר, אם
הוא מסכים לקבל את ההצעה פלוס התיקון שלו.

היור מ. ארם: אינני מסכים לנוסח: אם כי היה מקום
לחברת "שפי". אני מציע את הנוסח:
אם לחברת "שפי" היה מקום בראשית הכיבוש הצבאי, איננו רואים, הרי
עתה אין הועדה רואה צורך בהמשך השיווק בדרך זו ומליצה על ביטולה.
וכן על ביטול חברת המונופולין בגליל. יש הבדל בין חברת "שפי" ובין
החברה בגליל. חברת "שפי" היתה מרוכזת והוקמה על-ידי הממשל הצבאי
והסוחרים בגליל לקחו לעצמם את המונופולין. אני יכול להניח,
ש"חברת" שפי" היה לה מקום בראשית הכיבוש. לגבי מה שהיה בגליל אינני
מסכים מלכתחילה.

היור מ. ארם: ישנן ארבע הצעות: א. הצעת תיקון של
בהיר; ב. הנוסח של חבר הכנסת לנדאו;
ג. הצעתי אני, שהיסוד צריך להיות כפי שהוא נוסח על-ידי הועדה פלוס
סעיף הסבר; ד. להשאיר את נוסח הועדה כפי שהוא.

טא/תס

ישיבת ועדת הכלכלה
12.12.50

ה צ נ ע ה

בעד ההצעה, שהבטיח לסעיף יהיה נוסח הועדה - רוב
נגד -סיעות

ההצעה נתקבלה.

א. פרטינגר: לא בדקתי והינני מכיר את חברת "שפי"
ועל כן, הינני רוצה לאשר את קיומה
היא מוצדק או לא. בדרך כלל, הינני בדעה שהועדה צריכה לקרוא בשם
של חברות.

א. בהיר: אני מוכן להכניס מלה שאינה מטילה
עלינו אחריות, ואז הנוסח יהיה:

אם, אפילו, לחברות המשווקות כיום
היתה הצדקה בראשית הממשל הצבאי וכו'

ה. פרדר: אני מציע את הנוסח הבא: אין הועדה
רוצה, לפי המסיבות של היום, את
המשך קיומן של החברות המשווקות.

הרעיון של חבר הכנסת בהיר הוא נכון.
אבל צורת הניסוח אינה מתאימה.

היור מ. ארם: הינני מקבל את החיקון של חבר הכנסת
פרדר, כי אני רוצה לומר בפירוש שצריך
לחסל את המשיטה ואת שם החברה. מ חבר הכנסת פרדר אומר: אין הועדה
רוצה המסיבות הקיימות, הינני רוצה שמכלל לאו יישמע הן. לי היה
חשוב לקרוא בשם של חברת "שפי".

אני מצביע את ההצעה להשאיר את הסעיף
כפי שהוא נוסח על-ידי הועדה.

ה צ נ ע ה

בעד הנוסח כפי שהוצע על-ידי הועדה - 4
נגד - 5

ההצעה להשאיר את הנוסח ע"י הועדה -
נ ד ח ת ה.

בעד הצעת חבר הכנסת פרדר - 5
נגד - 5

הצעת חבר הכנסת פרדר - נדחתה.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת לנדאו - 2
נגד - 0

הצעת חבר הכנסת לנדאו נדחתה.

היו"ר מ. ארם: מאחר שלא נתקבלה כל הצעה, אני מציע את הנוסח:

אין הועדה רואה את שיטת השיווק דרך חברות מונופולין, כגון, "שפי", כשיטה רצויה וממליצה על ביטולה.

ה. פרדר: אני מתנגד באופן פרינציפיוני שועדה פרלמנטרית גם צריכה לקדום בשם של חברה. אנו צריכים לקבוע קווים לפוליטיקה כלכלית ולא לפגוע בפירמה שמיננו מכירים אותה.

א. פרמינגר: אני מציע למחוק את המלה: "הקיימת".

א. בהיר: היות ובכנסת מדברים על חברות מונופולין ביחס ל"תבונה", "המשביר המרכזי", "סולל בונה", וכו', בחוק את המרמינולוגיה הזאת.

היו"ר מ. ארם: אני מציע:

אין הועדה רואה את שיטת השיווק הקיימת בכפר הערבי כשיטה רצויה וממליצה על ביטולה.

צבי יהודה: כרצוני לומר, כי בועדה המשנה אמר היו"ר מ. ארם, כי השיטה שהיתה קיימת עד עכשיו היתה הכרח השעה. על כן איננו יכולים לומר את ההפך מזה.

היו"ר מ. ארם: אני מודיע, שמעולם לא אמרתי, לא במסיבה של שלושה חברים ולא במסיבה אחרת, שזה היה הכרח השעה.

מ. אונא: אולי אפשר לקבל את הצעתי כהצעת פשרה. אני מציע לצרף את ההקדמה מבלי לקבוע אם עצם קיומה של חברה זו היה טוב או רע. אם מוכנים לקבל הצעה זו, הרי אפשר לקבל את הנוסח כפי שהוא הוצע על-ידי הועדה.

מא/חס

א. פרמינגר: ביחס להזוה, נדמה לי, כי ישנה
יחדות דעות, מלא נחלקים בקשר
לעבר. חבר הכנסת בהיר אין בידו הכוח להכריח אותי לגנות את חברת
"שפי" בעבר ויחד עם זה אין בידו הכוח להכריח אותי לשבח אותה.
אני מציע, איפוא, לקבל את הצעת חבר
הכנסת אונא ביחס לדברי ההקדמה, מבלי שהועדה מנתחת את תולדות השייך
בעבר.
חברי הכנסת בהיר, צבי יהודה ופרדר, מקבלים את הצעת
חבר הכנסת פרמינגר.

הד"ר מ. ארם: אני אינני מקבל הצעה זו.

א. פרמינגר: אני חוזר בי מהצעתי.

הד"ר מ. ארם: אני מצביע את הצעתי להשאיר את הנוסח
כפי שהוצע על-ידי ועדת המסנה.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת הד"ר, להשאיר את הנוסח כפי שהוצע
על-ידי ועדת המסנה - 5

נגד - 5

הד"ר מ. ארם: אני חוזר להצעתי הקודמת: אין הועדה
רואה את שיטת השיווק הקיימת כשיטה
רצויה ומסליצה על ביטולה.

אצביע עכשיו הצעה זו והצעת חבר
הכנסת פרדר: אין הועדה רואה לפי המסיבות של היום את שיטת השיווק
הקיימת כשיטה רצויה והיא מסליצה על ביטולה.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת הד"ר מ. ארם - 3

בעד הצעת חבר הכנסת פרדר - 5

הצעת חבר הכנסת פרדר נתקבלה.

חבר הכנסת מיקוניס' שריה לעצמו זכות הסתייגות

פ. ברנשטיין: לכל הדעות נתקבלה החלטה, שהנוסח כפס שהוצע על-ידי ועדת המסנה, יהיה בגוף ההחלטה ואחר כך היתה שאלה: תוספת, או לא?

היו"ר מ. ארם: למען האמת, דברייך נכונים, אבל אין זה מסנה את המצב. אמנם, נכון שנתקבלה ההצעה, שהנוסח כפי שהוצע על-ידי הועדה נשאר, אבל הוצבע התיקון של חבר הכנסת פרדר, והוא נתקבל ברוב של 5 נגד 3. עכשיו, ברור, שצריך להשמיט את המלים: חברות מונופולין, ולהוסיף את המלים: במסיבות הקיימות.

ישנן שתי הצעות: הצעת היושב-ראש ארם: אין הועדה רואה את שיטת השיווק הקיימת כשיטה רצויה וממליצה על ביטולה. ב. הצעת חבר הכנסת פרדר: אין הועדה רואה במסיבות של היום את שיטת השיווק הקיימת כשיטה רצויה וממליצה על ביטולה.

ה צ ב ע ה

- בעד הצעת היו"ר מ. ארם - 3
- בעד הצעת חבר הכנסת פרדר - 5

נתקבלה הצעת חבר הכנסת פרדר.

היו"ר מ. ארם: ישנה הצעה נוספת. אני חוזר להצעת: אין הועדה רואה את שיטת השיווק הקיימת דרך חברות מונופולין כשיטה רצויה וממליצה על ביטולה.

ה צ ב ע ה

- בעד הצעת היו"ר מ. ארם - 5
- נגד - 5

הוחלט, שישנן שתי הצעות: של חבר הכנסת פרדר והיו"ר מ. ארם ואותן מביאים לכנסת.

הישיבה נועלה בשעה 13.15